

ПЕДАГОГІКА

Педагогіка вищої школи.

Порівняльна педагогіка та міжнародна освіта

УДК 378.016:745/749

Навчання студентів комплексному дизайн-проектуванню об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва

TEACHING STUDENTS COMPREHENSIVE DESIGN OF DECORATIVE AND APPLIED ART OBJECTS

БОРИСОВА Тетяна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, 36000, Україна.

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6013-4364>

ОРЛОВА Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, 36000, Україна

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5071-869X>

БЛИЗНЮК Микола – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, 36000, Україна

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8339-4118>

BORYSOVA Tetiana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Professional Education, Design and Life Safety Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2, Ostrogradsky street, Poltava, 36000, Ukraine.

ORLOVA Nataliia – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Professional Education, Design and Life Safety Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2, Ostrogradsky street, Poltava, 36000, Ukraine

BLYZNIUK Mykola – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Professional Education, Design and Life Safety Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2, Ostrogradsky street, Poltava, 36000, Ukraine

Анотація. Стаття присвячена впровадженню в освітній процес технології комплексного дизайн-проектування об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва та інших технологій проектної діяльності, які можуть застосовуватися в єдності під час вивчення різних освітніх компонентів циклу професійної підготовки майбутніх фахівців з дизайну. У процесі опанування технології комплексного дизайн-проектування у здобувачів вищої освіти в сфері дизайну формується уявлення про інтеграцію дизайну і народного мистецтва у такому форматі як етнодизайн, що сприяє популяризації національних традицій серед широкого кола споживачів. Метою статті є розкриття особливостей залучення здобувачів вищої освіти до комплексного дизайн-проектування об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва в процесі фахової дизайнерської підготовки. Оформленню наукового пошуку сприяли аналіз, синтез, порівняння й узагальнення передового педагогічного досвіду, науково-методичної літератури, реалізації

дизайн-проектів; синтез емпіричного матеріалу, класифікація, та моделювання. У статті розглянуті різні аспекти взаємозв'язку етнодизайну та декоративно-ужиткового мистецтва (колористика та орнаментика, стилістика та традиції, матеріали та декор, техніки та технології); представлено прикладами інтеграції дизайну і народного мистецтва. Основну увагу приділено етапам комплексного дизайн-проектування творів декоративно-ужиткового мистецтва, що потребують поєднання художнього бачення, технічної майстерності та глибокого розуміння культурного контексту. У представленому дослідженні деталізовано процес комплексного дизайн-проектування, що дозволяє окреслити сутність навчальної діяльності здобувачів освіти на кожному етапі та визначити проміжні поетапні результати створення дизайн-проекту у етностилі, враховуючи основні вимоги до проектної дизайн-діяльності. Автори дослідження ставили перед собою низку науково-практичних завдань, розв'язання яких спрямоване на зміцнення впровадження технології комплексного дизайн-проектування об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва в освітню практику підготовки майбутніх фахівців з дизайну на постійній основі. Упровадження сучасних дизайн-технологій у комплексі з традиційними техніками можливе за наявності у здобувачів вищої освіти відповідних знань про надбання народного мистецтва та оволодіння навичками сучасного дизайн-проектування.

Ключові слова: професійна підготовка фахівців з дизайну, комплексне дизайн-проектування, етнодизайн, декоративно-ужиткове мистецтво, вимоги до об'єктів дизайн-проектування, етапи комплексного дизайн-проектування об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва.

Summary. The article is devoted to the implementation into the educational process of the technology of comprehensive design for decorative and applied art objects and other design technologies that can be used in conjunction with the study of various educational components of the cycle of professional training of future design specialists. In the process of mastering the technology of comprehensive design, students of higher education in the field of design develop an understanding of the integration of design and folk art in such a format as ethnic design, which contributes to the popularisation of national traditions among a wide range of consumers. The purpose of the article is to study the peculiarities of involving higher education students in the comprehensive design of decorative and applied arts objects in the process of professional design training. The scientific research was formalized by the analysis, synthesis, comparison and generalisation of advanced pedagogical experience, scientific and methodological literature, experience in implementing design projects; the synthesis of empirical material, classification, and modelling. The article examines various aspects of the relationship between ethnic design and decorative and applied arts (coloristics and ornamentation, style and traditions, materials and decor, techniques and technologies); it also presents examples of the integration of design and folk art. The main attention is paid to the stages of comprehensive design of decorative and applied art objects, which require a combination of artistic vision, technical skill and a deep understanding of the cultural context. The presented study details the process of comprehensive design, which allows to outline the essence of the educational activity of students at each stage and determine the intermediate stage results of creating a design project in ethnic design, taking into account the basic requirements for design activity. The authors of the study set themselves a number of scientific and practical tasks, the solution of which is aimed at strengthening the implementation of the comprehensive design of objects of decorative and applied art in the educational practice of training future design professionals on a permanent basis. The implementation of modern design technologies in combination with traditional techniques is possible if higher education students have relevant knowledge about the heritage of folk art and master the skills of modern design.

Key words: professional training of design specialists, comprehensive design, ethnic design, decorative and applied arts, requirements for design objects, stages of comprehensive design of decorative and applied arts objects.

Вступ. Дизайн і народне мистецтво мають глибокий взаємозв'язок, який ґрунтується на використанні традиційних художніх форм, орнаментів, технік і матеріалів у створенні сучасних предметів, що поєднують естетику та функціональність. Це поєднання

дозволяє зберегти культурну спадщину, водночас адаптуючи її до сучасних вимог і тенденцій. Народне мистецтво надає безліч художніх мотивів і символів, які використовуються в сучасному дизайні. Це можуть бути орнаменти, колірні схеми, символи, що мають глибокий культурний зміст і передають національні традиції. Наприклад, традиційні українські візерунки, такі як геометричні та рослинні орнаменти, активно використовуються в дизайні одягу, інтер'єру, прикрас [1].

Дизайнери часто звертаються до технік народного мистецтва, таких як ткацтво, вишивка, гончарство, різьблення по дереву, для створення унікальних виробів, які зберігають автентичність і високу майстерність. Сучасні вироби, створені з використанням традиційних технік, можуть мати нові форми та функції, але залишаються вірними традиційним методам виробництва.

Через дизайн народне мистецтво отримує нове життя. Збереження та популяризація елементів народного мистецтва в сучасному дизайні допомагає підтримувати інтерес до культурної спадщини, передаючи її наступним поколінням. Дизайн відіграє важливу роль у підтримці національної ідентичності, поєднуючи сучасні технології та традиційні елементи. Народне мистецтво часто поєднує естетику з функціональністю, створюючи предмети, що використовуються в повсякденному житті, але мають художню цінність [11]. Сучасний дизайн продовжує цю традицію, створюючи предмети, які є одночасно корисними і красивими. Наприклад, посуд з традиційними орнаментами або меблі, прикрашені різьбленням, виконують свої практичні функції і водночас є витворами мистецтва. Поєднання традицій декоративно-ужиткового мистецтва та сучасних технологій дизайн-проекування повинно втілюватися в навчальний процес підготовки майбутніх дизайнерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх фахівців з дизайну є предметом різнобічного дослідження науковців, зокрема питання історичного і сучасного досвіду освіти дизайнерів в Україні та за кордоном досліджували Є. Антонович, О. Бойчук, Л. Білозуб, А. Камінська, Д. Лук'янов, І. Петрова, В. Прусак, В. Радкевич, В. Сидоренко, П. Татіївський, В. Тименко, О. Фурса та інші. Шляхи розвитку дизайну та дизайнерської освіти вивчалися за різними напрямками, серед яких можна виокремити: проектна культура та естетика дизайнерської творчості (В. Сидоренко), проблеми графічного дизайну та глобалізаційні процеси сучасності (В. Косів), теорія та історія дизайну (П. Татіївський), дизайн як засіб розвитку творчих здібностей особистості (О. Вишневська), дизайн як техноестетична система (Є. Лазарєв), методологічні та гуманітарно-художні проблеми дизайну (О. Генісаретський), врахування етнокультурного середовища як важливої умови формування конструктивних умінь (В. Тименко). Особливо нашу увагу привернули дослідження науковців, які відстежують взаємозв'язок декоративно-ужиткового мистецтва та етнодизайну (Є. Антоновича, А. Бровченка, В. Вдовченка, С. Вольської, А. Гоцалюк, Л. Ейвас, І. Савенка, Н. Свиридюк, В. Тименка, В. Титаренко та інших). У процесі наукового пошуку з'ясовано недостатню розробку процесу комплексного дизайн-проекування сучасних об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва.

Метою статті є розкриття методів залучення здобувачів вищої освіти до комплексного дизайн-проекування об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва в процесі фахової дизайнерської підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Етнодизайн є напрямом, який безпосередньо черпає натхнення з народного мистецтва, створюючи предмети, що відображають національні традиції в сучасному контексті. Це може бути одяг, текстиль, прикраси, предмети інтер'єру, які поєднують елементи народного мистецтва з сучасними матеріалами та технологіями.

Етнодизайн популяризує національні традиції у глобальному контексті, роблячи народне мистецтво доступним і зрозумілим для широкої аудиторії [1].

Доволі часто інновації втілюються в народному мистецтві через дизайн. Дизайн дозволяє народному мистецтву розвиватися, вводячи нові матеріали, технології та форми. Це допомагає зберегти актуальність народних традицій і забезпечити їхнє адаптування до сучасних умов. Відомі дизайнери часто експериментують з поєднанням традиційного і сучасного, створюючи нові напрямки і стилі, які поєднують минуле з сьогоденням.

Яскравими прикладами інтеграції дизайну і народного мистецтва є українська вишивка, гуцульська та опішнянська кераміка, петриківський розпис, різьба по дереву та інші. Українська вишивка широко втілюється у сучасній моді. Багато українських дизайнерів використовують традиційні вишивані орнаменти у створенні оригінального одягу, що стає популярним як в Україні, так і за кордоном. Гуцульська кераміка все частіше стає окрасою та яскравим доповненням в дизайн-проектів інтер'єрів. Традиційні гуцульські мотиви часто використовуються для декору сучасних інтер'єрів, додаючи їм колориту та автентичності. Різьблення по дереву використовується у меблевому дизайні. Техніка традиційного різьблення по дереву активно використовується у створенні сучасних меблів, що надає їм особливої текстури та художньої цінності.

Таким чином, дизайн і народне мистецтво тісно пов'язані між собою, забезпечуючи неперервність традицій і розвиток нових форм вираження національної культури. Народний дизайн або етнодизайн дійсно черпає натхнення у творах декоративно-ужиткового мистецтва, оскільки саме ці твори є втіленням традиційних культурних цінностей, технік та естетичних принципів, що накопичувалися протягом століть у різних народів [2, с. 12].

Взаємозв'язок етнодизайну та декоративно-ужиткового мистецтва має різноманітні прояви, зокрема через використання традиційних орнаментів і символів. Етнодизайн активно інтегрує традиційні орнаменти, візерунки та символи, які характерні для певної культури або регіону. Це може бути геометричний орнамент, рослинні мотиви або символічні зображення, що мають глибоке значення у культурі народу. Наприклад, український етнодизайн часто використовує мотиви, що зустрічаються у вишиванках, кераміці чи різьбленні по дереву, надаючи їм сучасного звучання.

У процесі створення предметів етнодизайну використовуються традиційні матеріали, такі як натуральне дерево, глина, текстиль, а також техніки, характерні для певної етнокультури. Це може бути ткацтво, гончарство, ручне різьблення по дереву, вишивка та інші ремісничі прийоми. Етнодизайн також може адаптувати ці традиційні техніки до сучасних умов, використовуючи нові матеріали та технології.

В етнодизайні часто простежується прагнення поєднати функціональність із культурним змістом, що робить ці вироби не лише корисними, але й наповненими глибоким сенсом. Багато форм, що використовуються в етнодизайні, мають свої корені в традиційних предметах декоративно-ужиткового мистецтва. Це можуть бути посуд, меблі, предмети побуту, що зберегли свою функціональність, але були переосмислені з естетичної точки зору.

Кольори та стилістичні рішення етнодизайну часто базуються на традиційній палітрі тієї чи іншої культури. Наприклад, у багатьох слов'янських культурах переважають червоні, білі, сині та зелені кольори, які мають символічне значення. Стилiстика етнодизайну може включати використання простих геометричних форм, природних ліній, що нагадують традиційні мотиви декоративно-ужиткового мистецтва [4].

Етнодизайн виконує важливу роль у збереженні та популяризації культурної спадщини. Використовуючи мотиви та техніки декоративно-ужиткового мистецтва, етнодизайн не

тільки зберігає традиції, але й адаптує їх до сучасного контексту, роблячи їх актуальними для нових поколінь. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли є ризик втрати унікальних культурних особливостей [5, с. 5].

Комплексне дизайн-проектування творів декоративно-ужиткового мистецтва є важливою галуззю, яка об'єднує художні та функціональні аспекти для створення об'єктів, що мають як естетичну, так і практичну цінність. Цей процес включає кілька ключових етапів, кожен з яких спрямований на досягнення гармонійного поєднання форми, матеріалу, функції та символічного значення твору [10, с. 11].

Звертаючи увагу здобувачів вищої освіти на основні етапи комплексного дизайн-проектування, важливо враховувати декілька аспектів якості кінцевого продукту, зокрема, функціональність творів декоративно-ужиткового мистецтва. Дизайн-об'єкти в етностилі повинні не лише мати естетичну цінність, дотримуватися гармонійного поєднання кольорів, форм та текстур, що створює привабливий вигляд виробу, але й бути зручними та корисними у використанні. Такі дизайн-об'єкти зчаста відображають символізм та культурний контекст. Тому важливо враховувати культурні особливості та символіку, яка може бути втілена в творі. Поряд з цим етюдизайн не позбавлений інновацій, використання нових матеріалів та технологій для створення унікальних і сучасних виробів.

Комплексне дизайн-проектування творів декоративно-ужиткового мистецтва є багатограним процесом, що потребує поєднання художнього бачення, технічної майстерності та глибокого розуміння культурного контексту [7]. Навчання студентів комплексного дизайн-проектування творів декоративно-ужиткового мистецтва має відбуватися поетапно, досконало пропрацьовуючи на кожному етапі аспекти, підходи та враховуючи основні вимоги до проектно-дизайн-діяльності.

На першому етапі комплексного дизайн-проектування визначається загальна ідея твору та його концепція. Вона може базуватися на традиціях, культурних символах, або ж відображати сучасні тенденції. Визначається стиль та художній напрямок, що буде використано в проекті. Важливо також врахувати, для кого призначений об'єкт і його функціональне значення.

Другий етап передбачає дослідження та аналіз об'єктів-аналогів, вивчення матеріалів, технік та традицій, які можуть бути застосовані у проекті. Це включає аналіз аналогів, історичних прикладів та сучасних рішень, дослідження можливих користувачів і контексту, у якому буде використовуватися твір.

На третьому етапі комплексного дизайн-проектування здійснюється розробка ескізів та концептуальних моделей; створення початкових ескізів, що відображають основні ідеї та форми майбутнього твору [9, с. 172]. Ескізи можуть бути виконані вручну або за допомогою комп'ютерних програм. Моделювання концепції у 3D або створення макетів для кращого розуміння об'єму та пропорцій.

Після узгодження моделі переходимо до вибору матеріалів та технік виконання проекту – це вже четвертий етап дизайн-проектування. Підбір матеріалів, які найкраще відповідають концепції, функціональним вимогам та естетичним завданням проекту. Визначення технологій виготовлення, що містить традиційні ручні техніки або сучасні виробничі процеси.

Деталізація елементів проекту відбувається на наступному п'ятому етапі. Безпосередньо – це розробка детальних креслень та технічної документації, яка містить усі необхідні розміри, матеріали та інструкції з виготовлення з врахуванням ергономічних, екологічних та безпекових аспектів.

І лише на шостому етапі переходимо до виготовлення та / або прототипування дизайн-об'єктів. А це безпосередньо створення прототипу або макета виробу для перевірки дизайну

на практиці. На цьому етапі можна внести корективи для покращення функціональності або естетики. Після внесення коректив та правок, можливо навіть після певних випробувань та тестувань переходять до остаточного виготовлення твору з використанням обраних матеріалів та технік.

На завершальному сьомому етапі комплексного дизайн-проектування здійснюється оцінка одержаного результату та відбувається презентація. А саме, оцінка готового виробу щодо відповідності початковій концепції, функціональності та естетичності. Презентація може бути проведена у вигляді прес-конференції, захисту творчих проєктів, батлу тощо. Дуже важливо створити яскраву презентацію з демонстрацією кращих сторін дизайн-об'єкта, сфери використання. Підготовка презентаційних матеріалів, які можуть включати фотографії, відео, опис концепції та процесу виготовлення може прирівнюватися до рекламної компанії [11].

Створення виробів декоративно-ужиткового мистецтва вимагає дотримання певних вимог, які забезпечують високу якість, естетичну цінність та функціональність творів. Серед основних вимог до проектування дизайн-об'єктів з елементами декоративно-ужиткового мистецтва відносимо естетичні, функціональні, технологічні, соціокультурні, економічні, екологічні та соціальні.

Під естетичними вимогами до об'єктів дизайн-проектування слід розуміти художню виразність, унікальність і оригінальність, пропорційність та баланс. Виріб повинен мати виразний дизайн, що відповідає обраній стилістиці та відображає естетичний задум автора. Важливо, щоб форми, кольори, текстури та декоративні елементи гармонійно поєднувалися між собою. Виріб має відрізнятися оригінальністю, мати унікальні риси, що виділяють його серед інших творів. Це може бути новий підхід до техніки виконання, незвичне поєднання матеріалів або новаторські форми. У композиції виробу повинні бути дотримані правильні пропорції та баланс між частинами, що створює гармонію та привабливість [3, с. 15].

Функціональні вимоги ставлять розгляд таких аспектів дизайн-об'єктів, як їх практичність, міцність, довговічність та ергономічність. Виріб повинен виконувати свої функціональні завдання, бути зручним та практичним у використанні. Матеріали, що використовуються для його виготовлення повинні забезпечувати міцність та стійкість виробу до зовнішніх впливів. Це особливо важливо для предметів, які будуть використовуватись у побуті. А головне, дизайн-об'єкти повинні бути зручними для використання, враховуючи антропометричні особливості користувачів. Це стосується меблів, посуду, текстильних виробів та інших об'єктів декоративно-ужиткового мистецтва.

Технологічні вимоги до об'єктів дизайн-проектування у сучасному вимірі є найбільш значимими. Це, перш за все, – якість та екологічність конструкції виробу. Технічне виконання має відповідати високим стандартам якості. Усі шви, кріплення, оздоблювальні елементи повинні бути надійними та охайними. Дотримання співвідповідності між техніками та матеріалами впливає на якість кінцевого продукту. Вибір техніки виконання повинен відповідати характеристикам використаних матеріалів.

Особливу увагу звертаємо студентів та не, що екологічність є основною характеристикою об'єктів дизайн-проектування в етно стилі. Етюдизайн передбачає використання екологічно чистих і безпечних матеріалів, які не завдають шкоди навколишньому середовищу та здоров'ю людей. Технологічні процеси, матеріали та обладнання, що застосовуються в народному та декоративно-ужитковому мистецтві зберігають традиції використання натуральних матеріалів, екологічно-чистих безпечних технологій, вторинне використання ресурсів тощо. Екологічність процесу виробництва сучасних дизайн-об'єктів має бути дотримана шляхом мінімізації негативного впливу процесу виготовлення виробу декоративно-ужиткового мистецтва на довкілля.

Соціокультурні вимоги до творів декоративно-ужиткового мистецтва виділяю на перед відповідність традиціям, символічне значення та соціальну відповідальність [6, с. 150]. Вироби декоративно-ужиткового мистецтва повинні відповідати соціальним та етичним нормам, наприклад, не містити експлуатаційних елементів, сприяти збереженню та популяризації культурної спадщини. Вироби можуть містити елементи традиційної культури та ремесел, відповідати естетичним канонам, прийнятим у конкретній культурі чи народності.

Але поряд з вищезначеними, є економічні вимоги. По-перше – рентабельність виробничих процесів: виробництво виробів повинно бути економічно обґрунтованим. Важливо враховувати вартість матеріалів та процесів виготовлення, щоб забезпечити конкурентоспроможну ціну кінцевого продукту. По-друге, вироби повинні відповідати запитам та потребам цільової аудиторії, враховувати сучасні тенденції та модні віяння [8].

Дотримання цих вимог допоможе створити високоякісні та конкурентоспроможні вироби декоративно-ужиткового мистецтва, які будуть цінуватися як за їхню естетичну, так і за функціональну складову.

Висновки. Етнодизайн повноправно вважається синергією декоративно-ужиткового мистецтва та сучасних технологій дизайн-проектування. Технології етнодизайну, спираючись на глибоко національну традицію, сприяють створенню сучасних дизайн-проектів, що втілюють етнічну унікальність і водночас реалізують найсучасніші та примхливі технології та матеріали. У нашому дослідженні поставлено акцент на етапах комплексного дизайн-проектування об'єктів у стилі етнотрадицій, що дозволяє систематизувати технології етнодизайну у цілісному об'єкті, поєднати різноманітні техніки декоративно-ужиткового мистецтва та сучасного дизайн-проектування, віднайти способи доповнення сучасних матеріалів традиційними техніками обробки і декорування у контексті національної колористики та орнаментики.

Вважаємо, що у процесі дизайнерської підготовки студентів варто акцентувати їхню увагу на комплексному підході до проектування виробів в етностилі, дотримуючись алгоритму комплексного дизайн-проектування, детально пророблюючи всі аспекти дизайнерського проекту відповідно до вимог якості, естетичної цінності та технологічності, екологічності дизайн-об'єктів з елементами декоративно-ужиткового мистецтва.

Технології вивчення та реконструкції традиційних технологій народного мистецтва у форматі розвитку етнодизайну мають невичерпний потенціал і повинні надалі розвиватися та застосовуватися на рівні мистецької/дизайнерської освіти як фахівців вищого гатунку, так і підростаючого покоління. Особливо важливо в навчальному процесі пропонувати студентам поєднання народних традицій, закладених у творах декоративно-ужиткового мистецтва, з сучасними технологіями дизайн-проектування, що народжують нові оригінальні рішення та дозволяють зберегти національну культуру.

Список використаних джерел

1. Близнюк М. М., Вакуленко Н. В., Дебре О. С. Педагогічний ракурс етнодизайну як виду комплексної міждисциплінарної художньо-проектної діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2021. Вип. 2 (197). С. 67–72.
2. Бровченко А., Руденченко А. Етнодизайн у системі неперервної дизайн-освіти України. *Молодь і ринок*. 2023. № 8 (26). С. 10–14.
3. Глушич А. О., Міроненко В. П. Художнє проектування та умови формування його основних засад. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2012. № 9. С. 14–16.
4. Орлова Н. С. Використання методів гармонійного поєднання кольорів у процесі навчання майбутніх фахівців професійної освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. Вип. 8.

URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/270/153> (дата звернення: 20.08.2024).

5. Свиридчук Н. О. Залучення молоді до етнодизайну через призму народної української ляльки: навч.-метод. посіб. / за ред. Т. М. Борисової. Полтава: ПП «Астрая», 2023. 346 с.

6. Тименко В. П. Підготовка майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2011. Серія 5. Вип. 26. С. 148–151.

7. Томашевський В. В. Комплексне проектування: прогр. навч. дисципліни [для студ. спец. 022 «Дизайн»]. Кривий Ріг: КДПУ, 2017. 23 с.

8. Єршова О. М. Генезис підготовки фахівця дизайнера. Особливості підготовки сучасного фахівця. *Україна*. 2012. С. 91–100.

9. Шевченко А. І. Результати навчання майбутніх педагогів-дизайнерів, з метою підготовки їх до художньо-проектної діяльності. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 11. Частина 3. С. 170–173.

10. Юрченко І. Рівні трансформації національних традицій декоративно-ужиткового мистецтва в навчальній підготовці дизайнерів з основ формоутворення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Харків: ХДАДМ, 2002. С. 10–13.

11. Anatolii Brovchenko, Olha Krykun, Tetyana Borisova, Andrii Korkushko & Volodymyr Tymenko. Transforming Design Education in Ukraine: Insights from Global Best Practices. *Journal of Curriculum and Teaching*. Vol. 12, № 5; Special Issue, 2023.

References

1. Blyzniuk M. M., Vakulenko N. V., Debre O. S. (2021). Pedagogical perspective of ethnodesign as a type of complex interdisciplinary artistic and project activity. *Imidzh suchasnoho pedahoha – The image of a modern teacher*, 2 (197), 67–72 [in Ukrainian].

2. Brovchenko A., Rudenchenko A. (2023). Ethno design in the continuous design education system of the Ukraine [Ethnodyzain u systemi neperervnoi dyzain-osvity Ukrainy]. *Molod i rynok – Youth and the market*, 8 (216), 10–15 [in Ukrainian].

3. Hlushych A. O., Mironenko V. P. (2012). Khudozhnie proektuvannia ta umovy formuvannia yoho osnovnykh zasad [Artistic design and conditions for the formation of its basic principles]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv – Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 9, 14–16 [in Ukrainian].

4. Orlova N. S. (2024). Vykorystannia metodiv harmoniinoho poiednannia koloriv u protsesi navchannia maibutnikh fakhivtsiv profesiinoi osvity [The use of methods of harmonious combination of colors in the process of training future specialists of professional education]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: scientific notes*, 8. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/270/153> (accessed: 20.08.2024) [in Ukrainian].

5. Svyrydiuk N. O. (2023). Zaluchennia molodi do etnodyzainu cherez pryzmu narodnoi ukrainiskoi lialky: navch.-metod. posib. [Involvement of youth in ethnodesign through the prism of a folk Ukrainian doll: teaching-method. Manual] / under the editorship T. M. Borysova. Poltava: PP «Astraia» [in Ukrainian].

6. Tymenko V. P. (2011). Pidhotovka maibutnikh dyzaineriv u vyshchych navchalnykh zakladakh [Training of future designers in higher educational institutions]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific journal of the M. P. Drahomanov NPU. Issue 26. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*, 148–151 [in Ukrainian].

7. Tomashevskiy V. V. (2017). *Kompleksne proektuvannia: prohr. navch. dystsypliny* [dlia stud. spets. 022 «Dyzain»]. [Complex design: progr. education disciplines [for students special 022 «Design»]. Kryvyi Rih: KDPU [in Ukrainian].

8. Yershova O. M. (2012). Henezys pidhotovky fakhivtsia dyzainera. Osoblyvosti pidhotovky suchasnoho fakhivtsia [The genesis of the training of a designer's specialist. Features of the training of a modern specialist]. *Ukraina – Ukraine*, 91–100 [in Ukrainian].

9. Shevchenko A. I. (2017). Rezultaty navchannia maibutnikh pedahohiv-dyzaineriv, z metoiu pidhotovky yikh do khudozhno-proektnoi diialnosti [The results of the training of future teachers-designers, with the aim of preparing them for artistic and project activities]. Naukovi zapysky. Serii: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Scientific notes. Series: Problems of the methodology of physical, mathematical and technological education, 11, 3. 170–173 [in Ukrainian].

10. Yurchenko I. (2002). Rivni transformatsii natsionalnykh tradytsii dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva v navchalnii pidhotovtsi dyzaineriv z osnov formoutvorennia [Levels of transformation of national traditions of decorative and applied art in the educational training of designers on the basics of form-making]. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv – Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts, 10–13 [in Ukrainian].

11. Anatolii Brovchenko, Olha Krykun, Tetyana Borisova, Andrii Korkushko & Volodymyr Tymenko (2023). *Transforming Design Education in Ukraine: Insights from Global Best Practices*. Journal of Curriculum and Teaching, Vol. 12, № 5; Special Issue.